

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри терапії та реабілітації
(протокол № 22 від 17 серпня 2026 р.)

Завідувач кафедри

Олена ЛАЗАРЄВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Кафедра терапії та реабілітації

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НЕВРОЛОГІЯ ТА НЕЙРОХІРУРГІЯ**

2026-2027 навчальний рік, денна форма здобуття вищої освіти

1.1. Загальна інформація

Назва освітньої програми	227 Фізична терапія, ерготерапія https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/227_fizychna_terapiya_ergoterapiya_0.pdf
Код і назва дисципліни за освітньою програмою	ОК.ЦС38 Неврологія та нейрохірургія (за професійним спрямуванням) https://dn.uni-sport.edu.ua/course/view.php?id=212
Семестр навчального року Календарні терміни вивчення	<i>I семестр</i> <i>Вересень-грудень</i>
Форма підсумкового контролю	Залік
Прізвище, ім'я та по батькові науково-педагогічних працівників, контактна інформація, електронна адреса	Рогова Єлізавета, кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та реабілітації, yerogova@uni-sport.edu.ua https://uni-sport.edu.ua/content/rogoва-yelyzaveta-oleksiyivna

1.2. Кредити ЄКТС, види занять, кількість годин

кількість кредитів ЄКТС	лекції	семінарські	практичні	лабораторні	самостійна робота	загальна кількість годин
4	24	0	24	0	72	120

1.3. Оцінювання результатів навчання

Номер і назва теми практичних, семінарських та лабораторних занять	Завдання для самостійної роботи до заняття	Засоби оцінювання під час заняття та кількість балів	Загальна кількість балів за заняття
1. Принципи будови та функціонування нервової системи. Довільні рухи та їх порушення. Симптоми центрального і периферичного парезів, патогенез симптомів. Фізіологічні та патологічні рефлекси, методика дослідження. Етіопатогенез та принципи діагностики з застосуванням сучасних допоміжних методів обстеження хворих, основні методи хірургічного і схеми консервативного лікування хворих з ЧМТ	Функціональна одиниця нервової системи. Уявлення про рефлекс та рефлекторну дугу. Пірамідна система: кірково-ядерний та кірково-спинальний шляхи. Симптомокомплекси порушень руху при ураженні різних рівнів кортико-мускулярного шляху. Стовбур мозку. Патологія нюхового та зорового аналізаторів. Синдроми ураження окорухових нервів. Трійчастий нерв. Стовбур мозку. Патологія IX-XII пар черепних нервів. Бульбарний та псевдобульбарний синдроми. Лицьовий, присінково-завитковий нерви та симптоми їх ураження. Можливі ранні та пізні ускладнення та необхідні методи боротьби з ними у хворих з ЧМТ. Принципи реабілітації хворих, що перенесли черепно-мозкову травму.	Презентації.	15
2. Консервативне та хірургічне лікування ДДЗ та пухлин СМ. Роль та місце ФТ та ЕТ у мультидисциплінарній команді. Основні клінічні проявлення при онкологічному ураженні спинного мозку. Класифікація ХСМ травми. Клінічні прояви ХСМТ. Діагностичні принципи.	Поняття коринцевого болю та болю у спині та шії. Етіологія та патогенез захворювання. Анатомо-функціональна класифікація. Основні методи діагностики. Червоні та жовті прапорці. Сучасне лікування ХСМТ. Ускладнення хребтово-спинномозкової травми: відлежени, гетеротопічні осифікації, контрактури. Менеджмент січового міхура та кишківника.	Есе.	18
3. Патофізіологія ішемічного ураження головного мозку. Класифікація гострих ішемічних інсультів. Діагностика інфаркту мозку. Клініка ішемічного інсульту.	Анатомо-фізіологічні особливості мозкового кровообігу. Методи лікування інфаркту мозку. Ускладнення перебігу хвороби.	Експрес-контроль.	7

4. Класифікація гострих порушень мозкового кровообігу за геморагічним типом. Внутрішньо мозковий крововилив нетравматичного генезу. Етіологія. Епідеміологія. Патогенез. Діагностика та лікування.	Субарахноїдальний крововилив нетравматичного генезу. Артеріовенозні мальформації: етіологія, епідеміологія, патогенез, діагностика та лікування. Каротидно-кавернозне співустя (етіологія, епідеміологія, патогенез, діагностика та лікування).	Відповідь.	7
5. Клінічні прояви в залежності від локалізації патологічного процесу. Основні клінічні проявлення при онкологічному ураженні головного мозку.	Етіологія та основні патогенетичні принципи класифікацій пухлин головного мозку. Клінічні прояви в залежності від локалізації патологічного процесу. Сучасна діагностика та принципи лікування.	Тест-контроль	4
6. Поняття спастичності. Основні етіологічні чинники. Синдроми ураження верхнього мотонейрону. Поняття неглекту, основні прояви та диференційна діагностика. Клінічні прояви Push та Pull-синдромів.	Шкали оцінки спастичності. Клінічні прояви. Фактори, що підсилюють спастичність. Медикаментозне та комплексне фізіотерапевтичне лікування.	Відповідь.	8
7. Когнітивні функції. Функції центральної нервової системи. Психічні функції. Етіологія когнітивних порушень. Анатомо-функціональні ділянки головного мозку. Види когнітивних порушень. Тестування когнітивних порушень. Методи лікування.	Праксис, апраксія. Види апраксій. Енграми. Оцінка стану пацієнта за апраксією.	Відповідь.	8
8. Патогенетична картина. Клінічні прояви. Методи обстеження. Методи лікування.	Основні етіологічні чинники. Патогенетична картина. Класифікація згідно пошкоджених анатомічних структур.	Відповідь.	7
9. Етіологія ТХСМ. Періоди ТХСП. Сталі та тимчасові протипокази до фізичної реабілітації. Клінічні прояви. Менеджмент пролежнів. Ортостатична гіпотензія. Вертикалізація хворого.	Менеджмент пролежнів, січового міхура та кішківника. Ортостатична гіпотензія. Вертикалізація хворого.	Експрес-контроль.	6

10. Клінічні прояви хвороби Паркінсона. Принципи медикаментозного лікування.	Етіологія захворювання. Анатомічні структури, що відповідають за рухи.	Експрес-контроль.	5
11. Оцінка ступеню функціонального стану хворого з РС. Клінічні прояви. Методи діагностики та медикаментозне лікування.	Етіологічні чинники. Стадії розсіяного склерозу.	Відповідь.	8
12. Періоди уражень периферичних нервів. Обстеження функцій кінцівок. Апаратна діагностика. Принципи медикаментозного та реабілітаційного лікування.	Анатомія периферичної нервової системи. Класифікація полінейропатій. Класифікація та клінічні прояви мононейропатій.	Відповідь.	7
		Усього:	100

1.4. Обладнання, інструментарій, програмне забезпечення, необхідні для викладання навчальної дисципліни

Функціональне ліжко/кушетка, стіл, стілець зі спинкою/візок, стілець без спинки, пересувний стілець, неврологічний молоточок, ватка, булавка, гоніометр, сантиметр/рулетка, секундомір, тонометр, бланк оцінки та відповіді, анатомічні таблиці та атласи, онлайн інструментарій для визначення стану за системою МКФ (структура/функція тіла; активність/участь; фактори зовнішнього середовища/соціальна адаптація).

Аудиторія, ПК, проектор, доступ до Інтернету. Зал фізичної терапії (https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/prezentacyya_nufvsu_2_2.pdf)
Сторінка курсу на платформі Moodle (<https://dn.uni-sport.edu.ua/>). Курси неформальної освіти Фізіопедія (<https://members.physio-pedia.com>)

1.5. Заходи з неформальної освіти, що можуть бути застосовані в процесі викладання навчальної дисципліни:

стажування, курси, майстер-класи, тренінги, семінари, що підтверджено відповідним документом (сертифікат, диплом тощо).

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри терапії та реабілітації
(протокол № 22 від 17 серпня 2026 р.)

Завідувач кафедри

Олена ЛАЗАРЄВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Кафедра терапії та реабілітації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**НЕВРОЛОГІЯ ТА НЕЙРОХІРУРГІЯ**

2026-2027 навчальний рік, денна форма здобуття вищої освіти

Повторне вивчення дисципліни

1.1. Загальна інформація

Назва освітньої програми	227 Фізична терапія, ерготерапія https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/227_fizychna_terapiya_ergoterapiya_0.pdf
Код і назва дисципліни за освітньою програмою	ОК.ЦС38 Неврологія та нейрохірургія (за професійним спрямуванням) https://dn.uni-sport.edu.ua/course/view.php?id=212
Семестр навчального року Календарні терміни вивчення	<i>I семестр</i> <i>Вересень-грудень</i>
Форма підсумкового контролю	Залік
Прізвище, ім'я та по батькові науково-педагогічних працівників, контактна інформація, електронна адреса	Рогова Єлізавета, кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та реабілітації, yerogova@uni-sport.edu.ua https://uni-sport.edu.ua/content/rogova-yelyzaveta-oleksiyivna

1.2. Кредити ЄКТС, види занять, кількість годин

кількість кредитів ЄКТС	лекції	семінарські	практичні	лабораторні	самостійна робота	загальна кількість годин
4	4	0	12	0	104	120

1.3. Оцінювання результатів навчання

Номер і назва теми практичних, семінарських та лабораторних занять	Завдання для самостійної роботи до заняття	Засоби оцінювання під час заняття та кількість балів	Загальна кількість балів за заняття
1. Принципи будови та функціонування нервової системи. Довільні рухи та їх порушення. Симптоми центрального і периферичного парезів, патогенез симптомів. Фізіологічні та патологічні рефлекси, методика дослідження. Етіопатогенез та принципи діагностики з застосуванням сучасних допоміжних методів обстеження хворих, основні методи хірургічного і схеми консервативного лікування хворих з ЧМТ	Функціональна одиниця нервової системи. Уявлення про рефлекс та рефлекторну дугу. Пірамідна система: кірково-ядерний та кірково-спинальний шляхи. Симптомокомплекс порушень руху при ураженні різних рівнів кортико-мускулярного шляху. Стовбур мозку. Патологія нюхового та зорового аналізаторів. Синдроми ураження окорухових нервів. Трійчастий нерв. Стовбур мозку. Патологія IX-XII пар черепних нервів. Бульбарний та псевдобульбарний синдроми. Лицьовий, присінково-завитковий нерви та симптоми їх ураження. Можливі ранні та пізні ускладнення та необхідні методи боротьби з ними у хворих з ЧМТ. Принципи реабілітації хворих, що перенесли черепно-мозкову травму.	Презентації.	15
2. Консервативне та хірургічне лікування ДДЗ та пухлин СМ. Роль та місце ФТ та ЕТ у мультидисциплінарній команді. Основні клінічні проявлення при онкологічному ураженні спинного мозку. Класифікація ХСМ травми. Клінічні прояви ХСМТ. Діагностичні принципи.	Поняття коринцевого болю та болю у спині та шії. Етіологія та патогенез захворювання. Анатомо-функціональна класифікація. Основні методи діагностики. Червоні та жовті прапорці. Сучасне лікування ХСМТ. Ускладнення хребтово-спинномозкової травми: відлежени, гетеротопічні осифікації, контрактури. Менеджмент січового міхура та кішківника.	Есе.	18
3. Патофізіологія ішемічного ураження головного мозку. Класифікація гострих ішемічних інсультів. Діагностика інфаркту мозку. Клініка ішемічного інсульту. Класифікація гострих порушень мозкового кровообігу за геморагічним	Анатомо-фізіологічні особливості мозкового кровообігу. Методи лікування інфаркту мозку. Ускладнення перебігу хвороби. Субарахноїдальний крововилив нетравматичного генезу. Артеріовенозні	Експрес-контроль.	7

типом. Внутрішньо мозковий крововилив нетравматичного генезу. Етіологія. Епідеміологія. Патогенез. Діагностика та лікування. Клінічні прояви в залежності від локалізації патологічного процесу. Основні клінічні проявлення при онкологічному ураженні головного мозку.	мальформації: етіологія, епідеміологія, патогенез, діагностика та лікування. Каротидно-кавернозне співустя (етіологія, епідеміологія, патогенез, діагностика та лікування).	Відповідь.	7
	Етіологія та основні патогенетичні принципи класифікацій пухлин головного мозку. Клінічні прояви в залежності від локалізації патологічного процесу. Сучасна діагностика та принципи лікування.	Тест-контроль	4
4. Поняття спастичності. Основні етіологічні чинники. Синдроми ураження верхнього мотонейрону. Поняття неглекту, основні прояви та диференційна діагностика. Клінічні прояви Push та Pull- синдромів. Когнітивні функції. Функції центральної нервової системи. Психічні функції. Етіологія когнітивних порушень. Анатомо-функціональні ділянки головного мозку. Види когнітивних порушень. Тестування когнітивних порушень. Методи лікування. Патогенетична картина. Клінічні прояви. Методи обстеження. Методи лікування.	Шкали оцінки спастичності. Клінічні прояви. Фактори, що підсилюють спастичність. Медикаментозне та комплексне фізіотерапевтичне лікування.	Відповідь.	8
	Праксис, апраксія. Види апраксій. Енграми. Оцінка стану пацієнта за апраксією.	Відповідь.	8
	Основні етіологічні чинники. Патогенетична картина. Класифікація згідно пошкоджених анатомічних структур.	Відповідь.	7
5. Етіологія ТХСМ. Періоди ТХСП. Сталі та тимчасові протипокази до фізичної реабілітації. Клінічні прояви. Менеджмент пролежнів. Ортостатична гіпотензія. Вертикалізація хворого. Клінічні прояви хвороби Паркінсона. Принципи медикаментозного лікування. Оцінка ступеню функціонального стану хворого з РС. Клінічні прояви. Методи діагностики та медикаментозне лікування.	Менеджмент пролежнів, січового міхура та кішківника. Ортостатична гіпотензія. Вертикалізація хворого.	Експрес-контроль.	6
	Етіологія захворювання. Анатомічні структури, що відповідають за рухи.	Експрес-контроль.	5
	Етіологічні чинники. Стадії розсіяного склерозу.	Відповідь.	8

6. Періоди уражень периферичних нервів. Обстеження функцій кінцівок. Апаратна діагностика. Принципи медикаментозного та реабілітаційного лікування.	Анатомія периферичної нервової системи. Класифікація полінейропатій. Класифікація та клінічні прояви мононейропатій.	Відповідь.	7
		Усього:	100

1.4. Обладнання, інструментарій, програмне забезпечення, необхідні для викладання навчальної дисципліни

Функціональне ліжко/кушетка, стіл, стілець зі спинкою/візок, стілець без спинки, пересувний стілець, неврологічний молоточок, ватка, булавка, гоніометр, сантиметр/рулетка, секундомір, тонометр, бланк оцінки та відповіді, анатомічні таблиці та атласи, онлайн інструментарій для визначення стану за системою МКФ (структура/функція тіла; активність/участь; фактори зовнішнього середовища/соціальна адаптація). Аудиторія, ПК, проектор, доступ до Інтернету. Зал фізичної терапії (https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/prezentacyya_nufvsu_2_2.pdf)
Сторінка курсу на платформі Moodle (<https://dn.uni-sport.edu.ua/>). Курси неформальної освіти Фізіопедія (<https://members.physio-pedia.com>)

1.5. Заходи з неформальної освіти, що можуть бути застосовані в процесі викладання навчальної дисципліни:
стажування, курси, майстер-класи, тренінги, семінари, що підтверджено відповідним документом (сертифікат, диплом тощо).